

Miljöbokslut

2023

Kalmar kommun

kalmar.se/miljo

Innehåll

Miljöåret 2023 i Kalmar	3
Miljöbokslut – vad och varför?.....	4
Höjdpunkter från året som gått	6
Kommunens miljöarbete	8
Fossilbränslefri och klimatneutral kommun	10
God vattenstatus	26
Livskvalitet i ett grönt Kalmar.....	32
Cirkulärt samhälle	42
I FOKUS: Mobilitet	50

Miljöåret 2023 i Kalmar kommunkoncern

Miljö - och klimatarbetet är ett av Kalmar kommuns prioriterade områden och har varit länge. Förut-sättningarna för att kunna bedriva ett aktivt miljö-arbete i landets kommuner har dock förändrats med bland annat minskade bidrag, vilket försvårar arbetet. Men vi backar inte. Vi vill vara tydliga med att det är viktigare än någonsin att stå upp för miljö-målen och i stället växla upp arbetet ännu mer.

Att vi lagt i en högre växel blev tydligt inom arbetet för Klimatneutrala Kalmar, då Kalmar fick sin först koldioxidbudget. Ska vi nå Parisavtalet måste kommunens klimatpåverkande utsläpp minska med nära 13 procent varje år. Då är det bra att mobilitets-strategin äntligen klubbats, där det gäller att vända utvecklingen från att 60 procent av resorna idag inte är hållbara till att majoriteten av alla resor ska ske med kollektivtrafik, cykel och gång i stället.

Som en fin avslutning på året tilldelades Kalmar kommun Laddguld 2023 för sitt arbete med håll-bar infrastruktur för elbilar. En trevlig uppmuntran, inte minst för Kalmar Energi och Kalmarhem och de insatser som de gjort inom området.

För att minska konsumtionsbaserade koldioxid-utsläpp har ett arbete startat med att underlätta för ökat återbruk och återanvändning. Kalmar kommuns inköp har stor potential att kunna ställa om till cirkulära processer genom att ställa högre

miljökrav vid inköp genom till exempel krav på att underlätta återbruk. Kommunen jobbar för att kunna följa upp klimatutsläpp som uppstår till följd av våra avtal. I några upphandlingar prövar vi att ställa mer ambitiösa miljökrav än tidigare men det är en utveckling som behöver ske i dialog med marknaden. Under året lanserades även Kalmars första pop up-container TaGe för att stimulera ökat återbruk och en mer cirkulär livsstil.

Våtmarker har under året fått mycket uppmärksam-hets inom miljöarbetet och då är det bra att detta är något vi jobbat hårt med de senaste 20 åren. Inte bara för att rena vatten, få till områden för fisklek utan även på senare år som ett sätt att minska läckage av koldioxid genom att återväta torvmarker. Arbetet med en supervåtmark i Smedby inleddes bland an-nat under året. Den har potential för stor miljönytta.

Under året började även arbetet med att flytta fram stadens gröna värden under parollen 3-30-300. Målbilden är att alla ska kunna se minst 3 träd utan-för sitt fönster, på ett flygfoto på olika områden ska det vara minst 30 procent trädtäckning och ingen ska ha mer än 300 meter till närmsta grönområde.

Årets miljöbokslut visar återigen att Kalmar kommun har bedrivit ett aktivt och framgångsrikt miljöarbete – och det kommer vi fortsätta med! Vi växlar upp.

Erik Ciardi (C), kommunalråd
Anna Thore (S), ordförande vatten- och miljönämnden

Miljöbokslut – vad och varför?

Ett av de övergripande syftena med FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030, som världen enades om 2015, är att stoppa klimatförändringarna.

Miljö- och klimatfrågor är globala men lösningar är ofta lokala. Utsläpp av växthusgaser på andra sidan jorden påverkar oss här i Sverige och alla Östersjöländer bidrar till hur vår kust mår. Våra marker och åar påverkas direkt av oss som lever och verkar här. Dessutom är människan helt beroende av en natur som mår bra och fungerar.

Sveriges övergripande miljömål är att vi ska lämna över ett samhälle till kommande generationer där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför landets gränser. I Kalmar kommuns miljöbokslut kan du

läsa om vad kommunen gjort under året som gått för att bidra till målet. Du kan också läsa om vad som är planerat för kommande år och vilka utmaningar kommunen ser som angelägna att arbeta vidare med.

Alla kommunens förvaltningar och bolag omfattas av kommunens verksamhetsplan och de miljömål och inriktningar som ges där, därför ingår hela kommunkoncernen i miljöbokslutet.

Vill du veta mer om kommunens miljöarbete gå in på kalmar.se/miljo

Ordlista

Biotopvård: Bevarande av naturliga livsmiljöer för växter och djur.

Ekoxekompostering: Nedbrytning av organiskt avfall för kompost och biogas.

Emissionsfaktorer: Siffror för att beräkna utsläpp från olika aktiviteter.

Faunapassage: Konstruktioner för vilda djur att korsa hinder i vattendrag eller vägar.

Hållbarhet: Att tillfredsställa nuvarande behov utan att äventyra framtida generationers behov, genom balans mellan ekonomi, samhälle och miljö

Klimatberäkning: Att kvantifiera utsläpp av växthusgaser eller klimatpåverkande aktiviteter.

Klimatkontrakt: Frivilligt åtagande för att minska växthusgasutsläpp.

Klimatneutral: Balans mellan utsläpp och upptag av växthusgaser.

Konsumtionsbaserade utsläpp: Utsläpp kopplade till vad vi köper och använder.

Lekotoper: Områden som kombinerar lekmiljöer för barn och naturvärden.

Mikrobiell behandling: Användning av mikroorganismer för att rena vatten, jord och avfall.

Nettoutsläpp: Skillnaden i utsläpp och upptag i växthusgasutsläpp över tid.

PFAS: Skadliga kemikalier i produkter som påverkar miljön och hälsan.

Processvatten: Används i industriella processer, kan innehålla kemikalier.

Termisk metod: Värmebehandling för att rena förorenad jord eller vatten.

Höjdpunkter från året som gått

Fossilbränslefri och klimatneutral kommun

- Under året har 17 laddstolpar som har varit låsta till kommunens verksamheter öppnats upp till allmänheten för elbilsladdning vid skolor, sporthallar och andra fritidsverksamheter. Nu finns det över 70 offentliga laddstolpar runt om i kommunen.
- Lokala klimatkontrakt har tagits fram i samarbete med näringslivet för att minska utsläppen.
- Kalmars första koldioxidbudget har tagits fram. Den visar att år 2021 var utsläppen i Kalmar nästan 174 000 ton, vilket kräver en årlig minskning på 13,4 procent för att uppfylla Parisavtalet.

God vattenstatus

- I en testanläggning nära reningsverket i Tegelviken renar och återanvänder kommunen renat avloppsvatten för möjlig bevattning av planteringar och träd.
- I flera vattendrag har åtgärder genomförts för att bevara och återskapa naturliga livsmiljöer för fiskar genom återskapande av lekbottnar och borttagning av vandringshinder. Flera våtmarker har även förbättrats med anläggningar för fiskpassage.
- Driften av kommunens befintliga avloppsreningsverk har optimerats vilket ger ökad kväverening av avloppsvattnet och minskad energiförbrukning.

Livskvalitet i ett grönt Kalmar

- Undervattensrobotar erbjuder en innovativ teknik för miljövänlig hantering av sediment, där robotar varsamt suger upp och behandlar sediment på plats, vilket möjliggör återanvändning av sediment och bidrar till ett klart och rent vatten.
- Arbetet med att ta fram en grönplan för stadsdelen Snurrom är igång och planen ska beskriva hur en harmonisk stadsutveckling skapas med naturen i fokus och smarta resealternativ.
- Förbättringar av tillgänglighet och friluftslivsmöjligheter har genomförts i både södra Skäggenäshalvön och Oxhagen till Skälby, med markförvärv, skyltning, cykelställ och lekplatser.

Cirkulärt samhälle

- Dialogen med externa aktörer kring återbruk i byggnation har ökat, där samverkan har påbörjats med Skanska, Sweco, Nybro kommun och Goda Hus. En ansökan om EU-finansiering har lämnats in för en möjlig uppväxling av arbetet.
- Kalmars första återbrukscontainer Tage invigdes i samband med Kalmarsundsveckan i september.
- Dialog har förts med kommunens verksamhet Återbruket om möjliga utvecklingsidéer. En digital lösning för att presentera befintliga återbruksprodukter har påbörjats och en testversion av systemet är på gång.

Kommunens miljöarbete

Kalmar kommun som geografiskt område

Kalmar kommun som organisation

Kommunen arbetar för en **VÄLMÅENDE NATUR**, med ett rent Östersjön, levande vattendrag och ett rikt odlingslandskap. Att göra naturen tillgänglig för friluftsliv och rekreation bidrar till att människor mår bra. Flera kommunala bolag står för viktiga miljö- och samhällstjänster som vattenrening och förnybar energiproduktion.

Miljömässig **SAMHÄLLSUTVECKLING** stödjer ekosystemtjänster som vattenrening och biologisk mångfald. Det skapar också förutsättningar för hållbart resande och ett cirkulärt samhälle.

Att möjliggöra **MILJÖSMART LIV** innebär bland annat att kommunen stödjer medborgare i att leva och konsumera miljömedvetet, till exempel cykla och sortera ut matavfall. Information och tjänster ingår, till exempel att underlätta för att dela, hyra och låna.

KUNSKAP OCH LÄRANDE handlar om att elever i förskola och skola ska få en god miljökompetens så att de rustas för en vardag och ett yrkesliv där miljöfrågor är självklara. Även andra medborgare får miljökunskap via kommunens verksamheter, till exempel medarbetare, brukare och besökare på bibliotek och på evenemang.

I kommunens uppdrag ingår att bedriva **MILJÖTILLSYN** enligt miljöbalken. Vid tillsynsbesök kontrolleras att verksamheter med miljöpåverkan följer miljölagstiftningen och rådgivning ges.

I KOMMUNEN SOM ORGANISATION ingår bland annat arbete med energieffektivisering i egna fastigheter, fossilbränslefria transporter, minskat matsvinn, giftfri förskola och miljökrav i upphandling.

Kommunen deltar på olika sätt i **UTVECKLING & INNOVATION** inom miljöområdet. Det kan handla om nya tekniker och affärsidéer för att förbättra vattenmiljön i havet eller pilotprojekt för mer hållbara transportlösningar.

Miljöarbetet styrs via kommunens årliga verksamhetsplan. Avsnittet Ett grönare Kalmar är indelat i områdena God vattenstatus, Fossilbränslefri och Klimatneutral kommun, Livskvalitet i ett grönt Kalmar och Cirkulärt samhälle. Grundläggande kompetens kring miljö och klimat hos alla anställda i Kalmar kommun säkras genom en obligatorisk intern miljöutbildning.

Kalmar kommunkoncern är sedan 2012 miljöcertifierad enligt ISO 14001.

Fossilbränslefri och klimatneutral kommun

Klimatfrågan är vår tids stora miljöutmaning och kommer påverka hela det globala samhället. Förbränning av fossila bränslen som olja, kol och naturgas är den främsta orsaken till ett förändrat klimat. Klimatpåverkan från konsumtion per person och år i Sverige och Kalmar behöver minska från dagens cirka tio ton växthusgaser till ett ton. Ett klimatneutralt samhälle betyder att det finns en balans mellan utsläpp och upptag av koldioxid till och från atmosfären. När vi når klimatneutralitet fångar vi upp lika mycket koldioxid från atmosfären som vi släpper ut.

30%

Koldioxidutsläppen har minskat med 30 procent till 2021 jämfört med 2009.

173 760 ton*

fossil koldioxid släpptes ut från Kalmar kommuns geografiska område (territoriella utsläpp samt utrikes sjöfart och utrikes flyg).

51% & 70%

Inrikes transporter står för 51 procent av våra territoriella koldioxidutsläpp och personbilar står för nästan 70 procent av dessa utsläpp.

el fjärrvärme uppvärmning

Produktion av el, fjärrvärme och uppvärmning inom Kalmars gränser släppte ut låga koldioxidutsläpp år 2021.

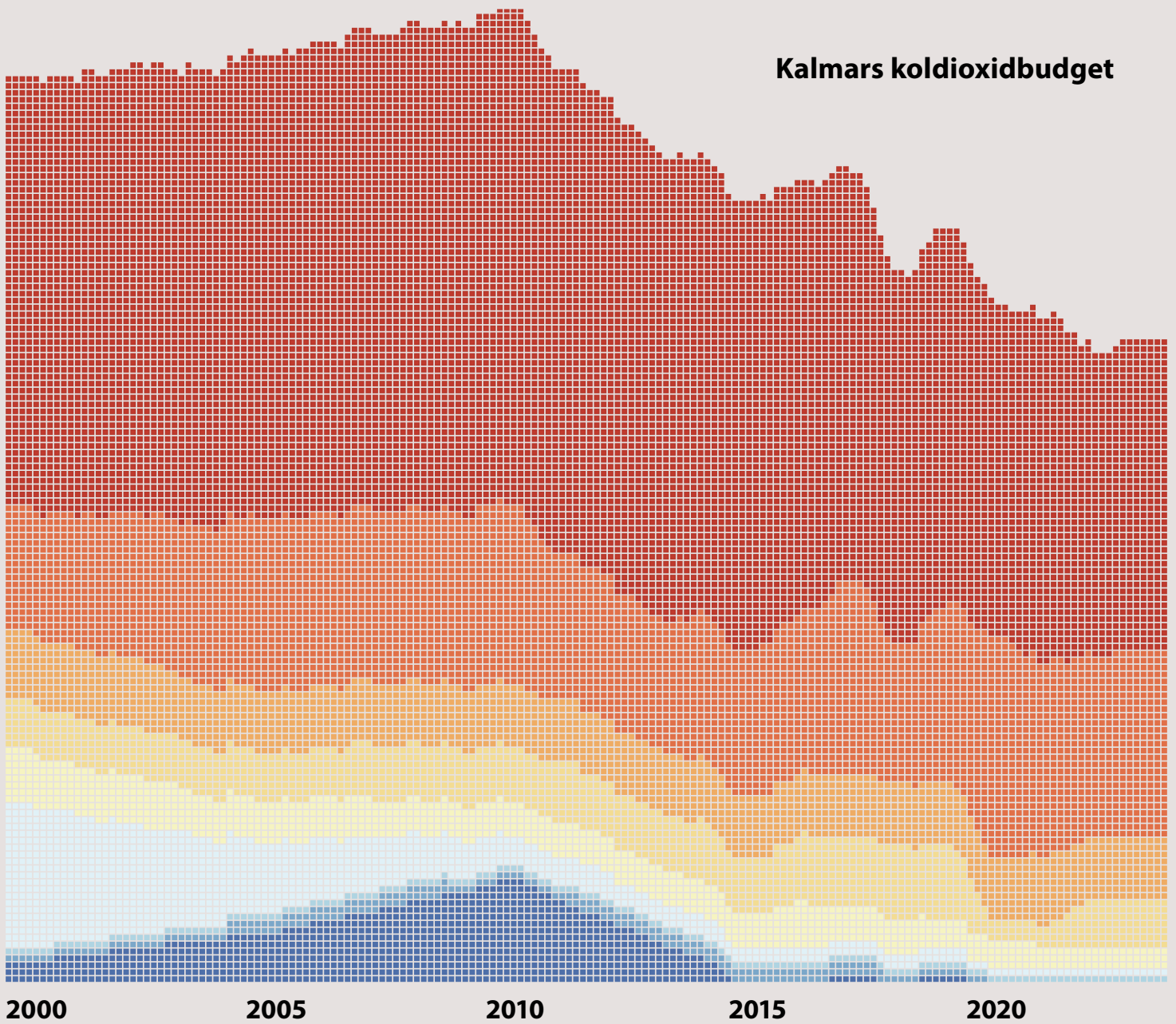
29%

Utsläpp från sjöfarten stod för 29 procent av koldioxidutsläppen år 2021. Dessa utsläpp har ökat med elva procent jämfört med 2009.

** Siffrorna baseras på 2021 års siffror enligt den senaste tillgängliga statistiken på kommunnivå*

Källa: climatevisualizer.com/kalmar/sectors

Kalmars koldioxidbudget

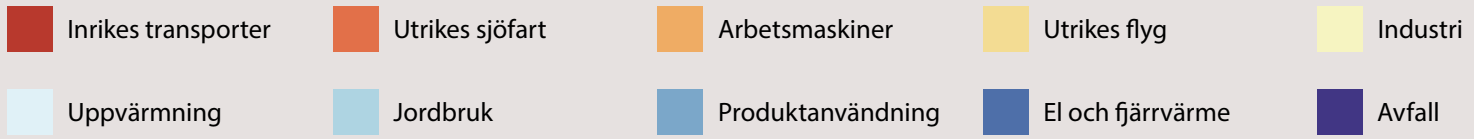
2000

2005

2010

2015

2020

Kalmars koldioxidbudget

En koldioxidbudget är en budget där koldioxid är mättenheten. Den beskriver den maximala volym koldioxid som kan släppas ut inom ett visst område, till exempel Sverige eller Kalmar kommun, om vi vill begränsa jordens temperaturökning till en viss nivå. Kommunens koldioxidbudget behöver, precis som med vanliga budgetar, användas klokt för att inte ta slut innan vi har kunnat ersätta de fossila energikällor som genererar utsläppen med förnybara. Sådana som vind, sol och bioenergi. Koldioxidbudgeten är framräknad av Klimatsekretariatet i samarbete med Uppsala universitet. Många andra svenska kommuner och regioner använder samma modell vilket underlättar för jämförelser och samarbeten.

År 2021 uppskattades Kalmars koldioxidutsläpp till nästan 174 000 ton. För att uppfylla Parisavtalet krävs en årlig minskning på 13,4 procent från och med 2024. Denna beräkning inkluderar territoriella utsläpp och utrikes flygresor tur- och retur samt sjöfart som tankar i Sverige och baseras på en prognos utifrån preliminära utsläppssiffror för 2022 och 2023.

Här kan du följa Kalmars koldioxidbudget
climatevisualizer.com/kalmar

Klimatkontrakt med Viable Cities

Klimatkontrakt 2030 är ett avtal mellan kommuner, myndigheter och organisationen Viable Cities för att öka takten i klimatomställningen. Samarbetet inom Viable Cities fortsätter att vara ett kraftfullt verktyg för att påskynda övergången till klimatneutrala och hållbara samhällen. De 23 svenska kommuner som har skrivit på klimatkontrakt har som mål att uppnå nettoutsläpp av växthusgaser till år 2030. För att lyckas krävs samarbete över gränserna mellan medborgare, politiker, företag och tjänstemän på alla nivåer. Klimatkontraktet 2030 är inte bara ett dokument utan snarare en ständig process för förändring, åtgärder och åtagande. I december 2023 undertecknade Kalmar kommunkoncern en uppdaterad version av klimatkontraktet, och kommunen förbinder sig att förnya avtalet varje år, vilket markerar kommunens engagemang för att nå klimatmålen.

Lokala klimatkontrakt

Under året har Kalmar kommunkoncern utvecklat en modell för att arbeta med lokala klimatkontrakt. Lokala klimatkontrakt är ett initiativ för företag i Kalmar att samarbeta med kommunen för ett hållbart samhälle. Genom att underteckna kontraktet åtar sig företagen att minska sina koldioxidutsläpp och bidra till en hållbar framtid. Kontraktet innebär att företagen vill ta ansvar, lära sig, agera, dela erfarenheter och mäta effekterna av sitt arbete. Företag som undertecknar kontraktet får tillgång till nätverk, inspiration och synlighet. De första klimatkontrakten kommer att undertecknas i januari 2024.

Kalmar kommunkoncerns arbete med Agenda 2030

Kalmar kommunkoncern har gjort betydande framsteg i arbetet med att samla in data för klimatberäkningar och visualisera den. Projektet "Visualisering Agenda 2030 - Fastighet" har börjat ta form, med fokus på att koppla samman data från kommunkoncernens egna fastigheter och externa källor som exempelvis växthusgasutsläpp från leverantörer gällande elförbrukning, solcellsproduktion, uppvärmning och avfall. All insamlade data ska kopplas till mål eller delmål i Agenda 2030, globala mål för att bland annat stoppa klimatförändringar, vilket framåt kommer att ge en bild av hur arbetet går med målen. Emissionsfaktorer för att beräkna utsläpp från avfallshantering har tagits fram, vilket möjliggör framtida klimatberäkningar.

Kalmarhem får hållbarhetspris

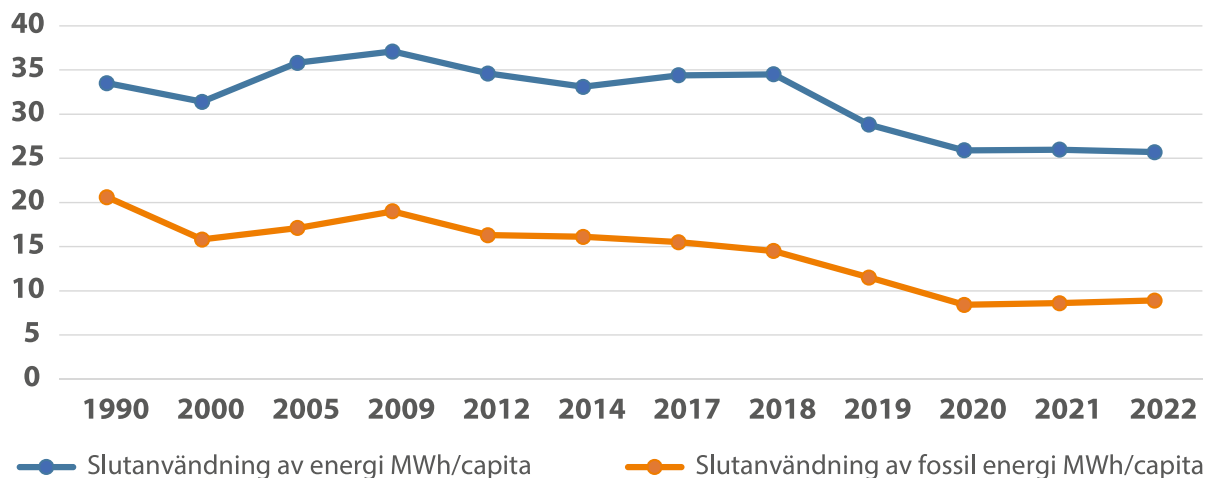
Kalmarhem vann Handelsbankens hållbarhetspris 2023 för sitt ambitiösa och forskningsbaserade arbete med att minska sin klimatpåverkan. Juryn menar att bolaget har satt modiga mål, prioriterat

smarta lösningar och delat med sig av sina erfarenheter till andra. Kalmarhem siktar på att nå netto-noll-utsläpp 2030 och vill inspirera hela branschen med sin helhetssyn på hållbarhet.

Kalmar Vatten siktar mot nollutsläpp

Kalmar vatten har bestämt sig för att bli klimatneutrala till 2030. Det är ett ambitiöst mål som kräver noggranna beräkningar och smarta åtgärder. Bolaget använder sig av Svenskt Vattens verktyg för att mäta klimatpåverkan. Verktøget hjälper till att se de största utsläppskällorna och hitta sätt att minska dem. Ett exempel från vattenreningen är lustgas, som är en kraftig växthusgas som kan bildas i reningsprocessen. Kalmar vatten har låtit experter ta reda på hur mycket lustgas som kan släppas ut från deras nya biologiska rening, som ska göra reningsverket mer energieffektivt.

Energianvändning i Kalmar kommun

Det totala energibehovet sjunker i Kalmar kommun, Energianvändningen tycks ha passerat sin topp. Ett minskande energibehov är även något syns nationellt. Mest energi används för transporter och hushåll med den stora skillnaden att transporter står för den största användningen av fossil energi och hushållen nära noll. Andelen förnybar energi har ökat betydligt och stod 2022 för 62 procent av all energitillförsel. Vindkraftverken i kommunen och kraftvärmeverket i Moskogen producerar stor del av kommunens förnybara el. Ett sätt att titta på den totala energianvändningen över tid är att fördela användningen per invånare (capita).

Energieffektivitet

Kalmar kommunkoncern arbetar kontinuerligt med energibesparande åtgärder i sina fastigheter. Under det gångna året har flera byten av värmekälla från

eluppvärmning till värmepumpar genomförts. Ett exempel är Folkets parks serveringspaviljong, där installation av en värmepump och effektivare styrning resulterade i en besparing på cirka 40 000 kilowatt-timme, kWh, per år.

Koncernen fortsätter med att öka kraven på åtgärder som är energieffektiva när beställningar av lokaler eller reparationer görs. Bland de genomförda och pågående arbetena under året finns installation av solceller, sensorstyrd och timerstyrd belysning, snålspolande kranar och toaletter samt byte av ljuskällor till led.

Genom smarta investeringar och energieffektiva åtgärder har kommunen lyckats spara energi och minska sin påverkan på miljön betydligt. Byten till värmepumpar har sparat 56 000 kWh per år, medan lovstängningar av ventilation under jullovet resulterade i besparingar på 144 000 kWh.

Kalmars strålande framsteg

Fyra nya solcellsanläggningar som nu finns på Hagbyskolan, förskolan och fritids i Trekanten, förskolan Fruskogen i Ljungbyholm och det nya klubbhuset på södra Utmarken, har ökat den totala sparade effekten till 700 000 kWh, varav kommunens egna fastigheter utnyttjar cirka 95 procent. En lysande framtid med solens kraft med andra ord.

Kalmarhem har börjat arbetet att ta fram en plan över utbyggnaden av solceller i sina fastigheter. En ny solcellsanläggning installerades 2023 och ytterligare två anläggningar är på gång som är färdiga under 2024. Det här innebär att det nu finns 18 färdiga solcellsanläggningar på Kalmarhems egna tak.

Mer energi från Moskogen

Under 2023 har Kalmar Energi fått grönt ljus från Länsstyrelsen i Kalmar län att öka den installerade effekten på anläggningen Moskogen. Det här öppnar dörren för ökad leverans av lokalproducerad el och fjärrvärme, vilket inte bara främjar resurseffektiv uppvärmning utan gör det även möjligt med en elproduktion som är oberoende av väder och årstid.

Energiboosten – Kalmar Energi tar laddning

Kalmar Energi har tagit ett stort kliv framåt genom att etablera ett batterilagret vid en mottagningsstation. Till en början kommer batterilagret att stabilisera elnätet genom att erbjuda stödtjänster till Svenska Kraftnät. Svenska Kraftnät är en myndighet som har till uppgift att förvalta Sveriges stamnät för elkraft och de har också systemansvaret för den svenska elförsörjningen. Stödtjänsten innebär ett verktyg för dem att kunna hantera störningar i kraftsystemet. Men i framtiden kan det användas för lokala ändamål såsom

- toppkapning (att tillgodose extra elbehov under korta perioder)
- lastbalansering (att jämna ut elförbrukningen över tid)
- stöd i ö-drift (att förse el till en viss del av elnätet vid strömavbrott).

Planen är att batterilagret ska vara i full vinstinriktad drift redan under första kvartalet 2024.

Fossilbränslefri reservkraft

Kalmar Energi arbetar ständigt med att fasa ut fossilberoende produkter och produktion. Bolaget genomför just nu ett projekt för att klargöra vilken som är den mest optimala lösningen för att ersätta anläggningen i Fjölebro och beslut tas under 2024. Fjölebroanläggningen är en reserv för fjärrvärmens och används vid extra kallt väder eller om något annat värmekraftverk behöver tas ur drift. Detta säkerställer en trygg och stabil värmeförsörjning för Kalmar.

Laddat för framtiden

Kalmar kommun har gjort betydande framsteg inom elektrifierade transporter och laddinfrastruktur, vilket ledde till utmärkelsen 'Laddguld 2023' – ett pris som delas ut av 2030-sekretariatet. Bidragande till detta pris är Serviceförvaltningens löpande arbete att utöka laddmöjligheterna på fastighetsmark.

Tydligt ansvarstagande och stark klimatkompass är juryns motivering. Juryn menar att kommunen underlättar omställningen till eldrivna fordon. Med tydlig kommunikation och brett behovsfokus tillgängliggör kommunen i egen regi, genom kommunägda bolag och i samarbete med privata aktörer laddning på strategiska platser. Krav sätter standarden – som att privata laddstolpar på kommunens mark måste vara öppna för allmänheten.

Under året har 17 laddstolpar som har varit låsta till kommunens verksamheter öppnats upp till allmänheten för elbilsladdning vid skolor, sporthallar och andra fritidsverksamheter. Det finns nu över 70 offentliga laddstolpar runt om i kommunen.

Tillsammans med serviceförvaltningen jobbar Kalmarhem systematiskt med att bygga ut flera laddplatser för bostadsbolagets hyresgäster och har förberett flera områden för mer laddinfrastruktur. Vid årets slut fanns 147 laddplatser, vilket är åtta nya under 2023. Målet för året var något högre satt till 160 platser, men förfrågningarna på laddplatser har minskat vilket kan hänga ihop med att försäljningen av elbilar drastiskt har minskat.

Centrala Kalmar

Laddstolpar finns även i
Lindsdal, Trekanten och Ljungbyholm.

Stora steg mot hållbara transporter

Kalmar kommunkoncerns nya strategi för hållbart resande heter Mobilitetsstrategi Kalmar kommun och ska godkännas av kommunfullmäktige i början på 2024. Målet är att främja kollektivtrafik, cykling, gång och minska bil- och godstrafik samt användning av fossila bränslen genom handlingsplaner för varje transportslag och område.

Mobilitetsstrategin visar inriktning för hur mobiliteten i Kalmar kommun ska utvecklas de kommande åren för att förbättra tillgängligheten och livskvaliteten. I översiktsplanen finns en tydlig målsättning med färdmedelsfördelningen år 2035, nämligen 60 procent hållbara transportslag och 40 procent bilbaserat resande. Hållbara transportslag inkluderar gång, cykel och kollektivtrafik. För att nå detta mål krävs medveten samhällsplanering och en satsning för att de hållbara transportslagen ska bli mer attraktiva än bilburna alternativ. Men främst handlar det om en beteendeförändring, där transportslaget bör vara ett medvetet val.

Riktat fokus på pendlingsbeteenden

Under 2023 har arbetspendling för kommunkoncernens medarbetare sammanställts och klimatberäknats. I det pågående arbetet med att klimatberäkna kommunkoncernens klimatpåverkan ingår arbetspendling som en kategori i GHG-protokollet. GHG-protokollet står för Greenhouse Gas Protocol och är en global standard som används för att underlätta organisationers rapportering av växthusgasutsläpp.

Under hösten genomfördes en resvaneundersökning mot kommunkoncernens medarbetare för att få en bild av hur arbetspendlingen ser ut. Svarefrekvensen blev 27 procent vilket gav ett underlag för att skapa en indikation av hur arbetspendling ser ut utifrån val av transportslag till och från arbetsplatsen. Utfallet mot målet 60/40 Hållbara resval blev resultatet 38/62.

Sett utifrån klimatpåverkan så gav arbetspendling ett betydande klimatavtryck i jämförelse med andra utsläppskategorier som hittills är klimatberäknade. Detta understryker vikten av att rikta fokus på pendlingsbeteenden för att effektivt minska vår miljöpåverkan.

Kalmarhems delbilssuccé

Delbilspoolen är en elbilpool i Kalmar där privatpersoner och företag kan dela på ett antal elbilar som finns på olika platser runt om i Kalmar. Kalmarhem har under året jobbat med ett ambitiöst mål för att främja hållbar mobilitet: att öka antalet bokade timmar i sina Delbilar i poolen med 30 procent under 2023. Målet har inte bara uppnåtts, utan krossats. Under årets alla månader utom två har Delbilarna använts mer än 300 timmar av privatpersoner, och i december nåddes en rekordhög siffra på 659 timmar. Det här har Kalmarhem lyckats med genom att sprida kunskap och entusiasm om Delbilarna på olika sätt som; prova-på-dagar, nyhetsbrev, lokala evenemang och marknadsföring.

Cykla med Kalmarhem och Kalmar FF

Sedan 2022 har Kalmarhem erbjudit hyresgäster att låna tre elcyklar för att ta sig runt i stan. Hittills är det 186 nöjda användare som cyklat i snitt två gånger om dagen. I juni 2023 anordnade Kalmarhem tillsammans med Kalmar FF ett cykelevent genom appen BetterPoints. Appen uppmuntrar och belönar hållbara färdvägar. De som cyklade till Kalmar FF:s match fick gratis biljetter och hade möjlighet att få träffa spelarna. För barnen anordnades roliga aktiviteter och det fanns möjlighet att få en visning av hur enkelt det är att boka en cykel från cykelpoolen.

Flygande in i framtiden

Med en vision om att vara en av de första flygplatserna i den gröna omställningen strävar Kalmar Öland Airport efter att göra sin drift fossilbränslefri. Genom en kombination av el, vätgas och bioflygbränsle, tillsammans med en ökad satsning på elflyg och vätgasflyg, tar Kalmar Öland Airport ledningen i branschens hållbarhetsarbete. Samtidigt investerar bolaget i en utökad laddinfrastruktur för elbilar och skapar bekväma cykelparkeringar med laddningsmöjligheter för elcyklar vilket är praktiska och viktiga lösningar för cyklister.

Kalmar Öland Airport planerar att bli certifierad enligt ACA, en internationell standard för flygplatsers klimatarbete. ACA står för Airport Carbon Accreditation och är utvecklad av ACI, Airport Council International. Genom att följa ACA ska flygplatsen kartlägga och minska sina koldioxidutsläpp, både från sin egna verksamhet och från andra aktörer som verkar på flygplatsen. Målet är att bli certifierad under 2024.

Biogas

Under 2023 har Kalmar kommunkoncern gjort betydande framsteg för att främja biogasproduktion i södra kommundelen, med fokus på att lokalisera två potentiella produktionsanläggningar från Biokraft och Gasum. Kommunen har stöttat företagen genom att hjälpa till med kontakter med sakkunniga inom fysisk planering och organisera möten med politiken. Samhällsbyggnadskontoret har bidragit till att starta provningar genom plan- och bygglagen och miljöbalken.

Vad händer 2024?

Befintlig upphandlingspolicy uppdateras där krav på fossilbränslefria transporter spetsas till att även omfatta alla byggprojekt och entreprenadupphandlingar.

En leverantör för förmåncyklar har upphandlats till kommunens anställda, och första beställningsperioden är planerad till våren 2024 efter en försening på grund av nya momsregler från Skatteverket.

Planarbetet för en biogasmack vid Väntorp fortsätter med en ny inriktning på att kunna erbjuda både komprimerad och flytande biogas.

Kalmar Energi arbetar för att minska andelen fossilbränslen i produktionen och i fordonsflottan.

Kalmarhem fortsätter arbetet för ett grönare boende med laddstolpar, Delbilar, cykelpool och fossilbränslefria avtal.

I Norrliden samarbetar Kalmarhem, HSB, LW Fastigheter och Goda hus för att göra klimatsmarta investeringar.

Handlingsplaner för olika trafikslag ska utarbetas baserat på den nyligen antagna mobilitetsstrategin, med sikte på att uppnå bland annat 60/40-målet år 2030 det vill säga 40 procent bilar på väg och 60 procent cykel, gång och kollektivt.

Utmaningar framåt

Att säkerställa pålitlig leverans av fjärrvärme och el, vilket kräver reservanläggningar med bränslen som kan lagras under längre perioder, även om de just nu är fossila bränslen.

Att möta en eventuell minskning av efterfrågan på elbilar, exempelvis på grund av förändrade drivkrafter eller ekonomiska faktorer.

Att påverka och främja förändringar i konsumenternas beteenden för att öka efterfrågan på hållbara transportalternativ, såsom kollektivtrafik, cykling eller samåkning.

Renoveringar kräver hållbart material med låg klimatpåverkan och rimlig kostnad - en stor utmaning för vår framtid. En utmaning för biogasutvecklingen för personbilar är tillgången på biogasfordon.

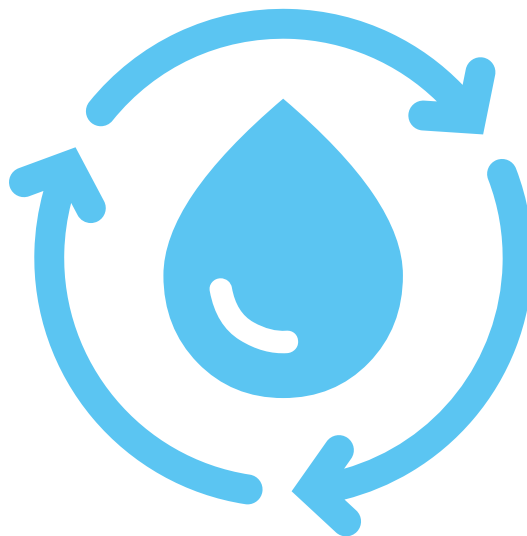
God vattenstatus

En god vattenstatus innebär att sjöar, vattendrag och hav och dess närmaste omgivning, trots påverkan av människan, har ett väl fungerande ekosystem med bibehållna ekosystemtjänster. Vattendrag av god kvalitet ger livsmiljöer för ett stort antal arter av exempelvis växter, insekter, fiskar och fåglar. Ett rent och giftfritt vatten är också viktigt för Kalmar kommuns attraktivitet.

Vattenmyndigheten som samordnar Sveriges arbete för bättre vatten har konstaterat att statusen i Östersjön och i de flesta vattendrag i kommunen behöver bli bättre. Kommunen fokuserar därför på åtgärder som ger bättre livsmiljö för livet i vattnet, stabil mängd grundvatten samt en minskad övergödning och förorening av vatten.

Projekt Waterman

Kommunen tar stora steg mot hållbarare vattenanvändning genom att i en testanläggning rena och återanvända avloppsvatten från Tegelvikens reningsverk för att möjliggöra bevattning stadens planteringar och träd. Genom avancerad UV-rening, en teknik som använder ultraviolett ljus för att rena vatten sparas cirka 1 500 kubikmeter, m³, vatten per år. Det motsvarar åtta villors årliga vattenförbrukning. WaterMan-projektet finansieras av EU, svenska staten, Kalmar kommun och Kalmar Vatten AB.

Kalmarsundsverket

Arbetet med en av regionens största investeringar, ett stadsnära reningsverk, pågår för fullt. Kalmarsundsverket, ett kretsloppsverk, kommer minska utsläppen, säkra badkvalitén, och möjliggöra återanvändning av vatten likväl som att producera ett jordförbättringsmedel. På byggarbetsplatsen har det under det gångna året varit stort fokus på bassängdelar, bottenplattorna för kommande byggnader och vattenrening. Projekteringen räknas vara färdig runt sommaren 2024 och verket beräknas sättas i drift 2026/2027.

Nya utsläppsvillkor kräver investeringar i gamla reningsverket

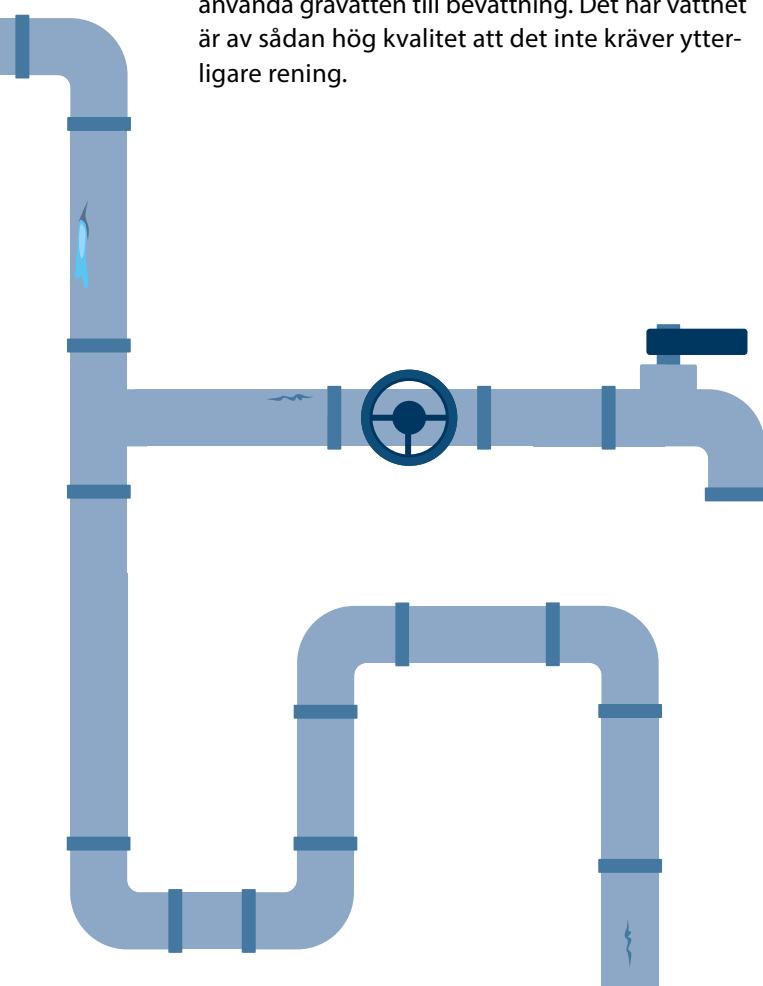
Kalmar kommuns befintliga reningsverk är överbelastat. I väntan på ett nytt kretsloppsverk har Kalmar Vatten investerat i en förbättrad styrning och optimering av reningsverkets biologiska reningssteg vilket resulterat i en ökad kväverening och minskad energiförbrukning.

Kalmar vatten har också deltagit i projektet MIDAS Sweden, ett nätverk av mikrobiologer som utbyter erfarenheter om bakterierna i reningsverken. Tack vare det har kemikalieanvändning minskat vilket bidrar till en bättre miljö.

Optimering av vattenanvändning och innovation inom bevattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit stora steg mot en hållbar framtid genom att sätta ambitiösa mål för att minska färskvattenförbrukningen. Genom att använda smarta sensorer som mäter markfuktighet har vattenanvändningen på fotbollsplaner minskat. Under det gångna året har även innovativa bevattningstekniker utforskats för de kustnära idrottsplatserna. En ledning har dragits från det nya reningsverket längs kusten för att använda grävatten till bevattning. Det här vattnet är av sådan hög kvalitet att det inte kräver ytterligare rening.

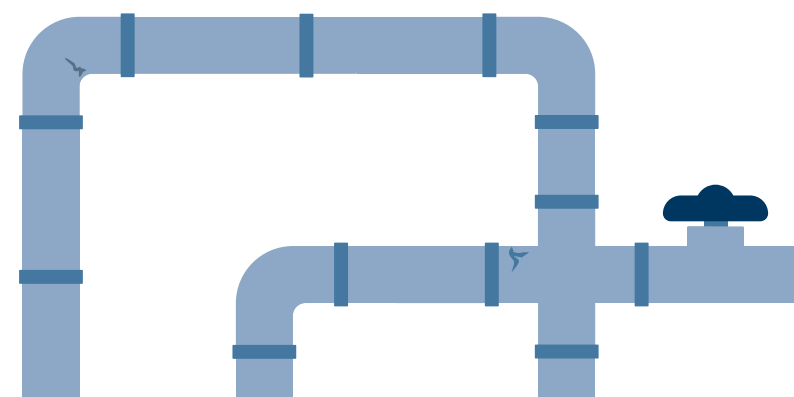

Förnyelse av vattenledningsnätet

Kalmar Vatten har under 2023 fortsatt sitt intensiva arbete med att förnya ledningsnätet för vatten och avlopp, VA. Trots tidskrävande projekt har de fokuserat på kvalitet. Genom att använda färre rörgång är förnyelsetakten, alltså tiden tills man behöver byta rören igen, 149 år för 2023. Förnyelsen har ägt rum i områden som Gamla stan, Getingen, Johannesborg, Heijocksgatan, Två bröders väg, Påryd, Vita Sand, Hagby och Piparegårdsvägen. Dessutom är en ny tioårig förnyelseplan klar, med en beräknad förnyelsetakt på 100 år.

Vattenmätare som ger kundkontroll

Kalmarhem har installerat individuell mätning och debitering av varmvatten i cirka 2100 lägenheter för att uppmuntra kunderna att minska sin vattenförbrukning genom att betala för det vatten de använder. Det är en kostsam åtgärd, men viktig för att främja hållbar vattenanvändning och täcka underhållskostnader för fastigheterna.

Vattenvårdande åtgärder

Följande vattenåtgärder har genomförts längs olika vattendrag i Kalmar kommun för att främja ekosystemen och förbättra vattenkvaliteten:

- Vid Halltorpsån har Brudhyltan våtmark återväntats och fiskolöp etablerats som möjliggör för vilda djur att passera hinder utan att störa deras naturliga rörelsemönster.
- I Hagbyån har biotopvård genomförts för att bevara och återskapa naturliga livsmiljöer för växter och djur såsom återskapande av lekbottnar för fisk.
- I Ljungbyån har mindre vandringshinder avlägsnats vid Binga och naturliga fåror återställt för att underlätta för fisken.
- Vid Snärjebäcken och Torsbäcken har biotopvård genomförts för att möjliggöra fiskvandring, och flera våtmarker har förbättrats med fiskolöp för faunapassage, inklusive Håkansmåla och Hålekärr.
- Pilotprojekt vid våtmarken Hultsby involverar solcellspumpning för att förbättra vattenmiljön.
- Biotopvård har även utförts längs en sträcka på 400 meter i Nävraån.

God vattenstatus

Vad händer 2024?

Två nya våtmarker ska anläggas i Smedby och Torsbäcken med fokus på att minska näringsläckage till vatten, stärka landskapet mot torka och översvämningar och bidra till en artrik miljö.

Kalmar kommuns plan för vattenförsörjning ska bli klar under året. Den ska se till att vi har rent dricksvatten.

Naturmarkspolicy och handlingsplan för förorenade områden ska föras in i kommunens arbete.

Vattentjänstplanen planeras bli färdig. Planen innebär att säkerställa att ledningsnätet kan leverera dricksvatten till invånarna och ta hand om dagvatten och avloppsvatten.

Påbörjar arbetet med att ta fram ett underlag om vart lämpliga platser finns för att återställa våtmarker på privat och kommunal skogs- och jordbruksmark.

Utmaningar framåt

Arbetet med hållbar vattenhantering fortsätter, men frågor kring ägandeskap och finansiering för fotbollsplanernas innovativa bevattning kvarstår trots noggrann utredning.

Moskogens processvatten är rent och möter kraven, men kommunen behöver öka vattenåtervinningen.

Reduktion och hantering av föroreningskällor, inklusive PFAS.

Hantera översvämningrisker kopplat till skyfall och stigande havsnivåer.

Hantera vattenbrist under torra genom att effektivt förvalta vattnet och minska vattenanvändningen.

Att helt få bort vandringshinder för fisk i Hagbyån, där processen kräver noggranna utredningar av vattendomen, samarbete med markägare och möjligt inköp av mark

Livskvalitet i ett grönt Kalmar

Gröna miljöer och tätortsnära natur är avgörande för att främja livskvalitet och förbättra folkhälsan. Natur i det bebyggda samhället ger även värdefulla ekosystemtjänster såsom renare vatten, luft och skydd mot klimatförändringar. Att dessa ekosystemtjänster fungerar är en förutsättning för god folkhälsa, livskvalitet och välfärd, inklusive rening av vatten och luft, pollinering, hantering av regnvatten och möjligheter till avkoppling i naturen. En hög biologisk mångfald är en avgörande faktor för att säkerställa dessa ekosystemtjänster, och särskilt värdefulla är naturområden med mångfald av arter och biotoper.

Undervattensrobotar ger rent hav

LIFE SURE-projektet introducerade en banbrytande lösning för att avlägsna sediment från Malmfjärdens botten utan att skada miljön, vilket nu kan anpassas för användning i andra vattenområden. Genom sina muddringsrobotar, Mudster, suger robotar försiktigt upp sedimentet som behandlas på plats, vilket resulterar i klart och rent vatten som uppfyller alla myndighetskrav och bevarar marint och fågelliv. LIFE SURE har också utforskat återanvändning av sedimentet, från växtnäring till tillverkning av gatstenar, vilket gör tekniken både effektiv och miljövänlig. Med fortsatt fokus på upptagning av sediment utveckling av sedimentanvändning fortsätter Kalmar kommun att vara i framkant med innovativa och hållbara lösningar för miljön, med två patent för tekniken som bevisar deras unika och positiva bidrag till både nationell och internationell uppmärksamhet.

Snurrom – en grön oas i staden

Snurrom är en stadsdel i norra Kalmar tätort med stor potential för att bli ett föredöme för hållbar stadsutveckling. Här finns en unik natur som ska bevaras och integreras i det framtida bostadsbyggandet. Kommunen arbetar med en Grönplan som ska säkerställa att naturens värden och funktioner tas tillvara. Dessutom har kommunen i uppdrag att planera enligt principen 3-30-300, vilket innebär att alla invånare ska ha tre träd synliga från varje fönster, att minst 30 procent av stadens yta täcks av trädens kronor och att det finns ett grönområde inom 300 meter från varje invånares bostad. Snurrom ska bli en plats där cirka 8 500 människor kan leva och bo i harmoni med naturen och resa på ett klimatsmart sätt.

1

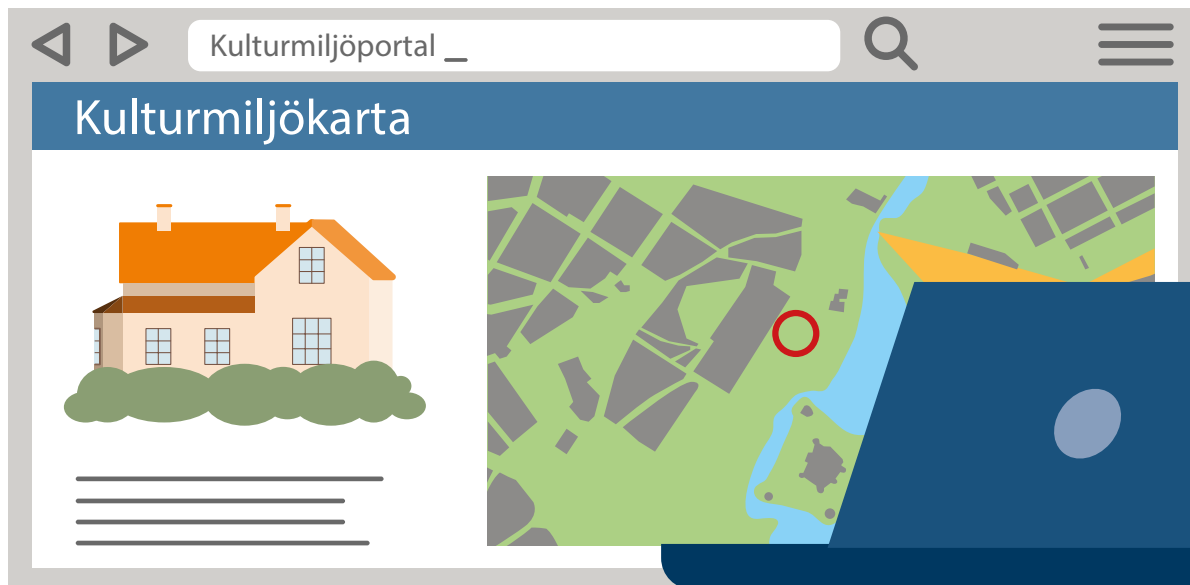
MUDSTER - eco dredging

2

MUDSTER - eco dredging

LIFE SURE

Dyk in i det kulturella arvet

En ny kulturmiljöpolicy har tagit fram tillsammans med en digital kulturmiljöportal, som rymmer en lista över inventerade fastigheter baserat på deras kulturella värden. Denna portal utgör en ovärderlig kunskapskälla för både medborgare, fastighetsägare och planerare. Det digitala verktyget redovisar inventering och klassificering, vilket har öppnat upp en ny värld av information och möjligheter för alla som är intresserade av vårt rika kulturella arv.

Kampen mot invasiva arter

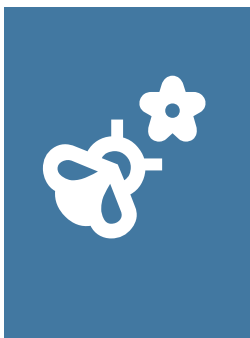
I tre års tid har vi intensifierat kampen mot invasiva växter på kommunalt ägda marker. Att bekämpa dessa arter är avgörande för att bevara den inhemska biologiska mångfalden och upprätthålla stabila ekosystem. Under 2023 har kommunen lagt ner över 500 timmar på att bekämpa dessa växter, med särskild fokus på EU-listade arter som jätteloka, lupin och jättebalsamin. Genom en kombination av kemiska, mekaniska och snart även termiska metoder, planeras för långsiktigt och hållbart arbete. Genom utbildning och informationskampanjer engageras också allmänheten i kampen mot invasiva arter, samtidigt som dialogen med avfallsbolaget Kretslopp Sydost öppnar upp för en mer tillgänglig och effektiv hantering av invasiva växter.

Gröna framsteg för framtiden

Kalmar kommun jobbar vidare med att bevara och berika eklandskapen genom åtgärder som röjning, ekoxekompostering och restaurering av gamla ekar. I biparadis har det skapats sandiga miljöer och plantering av blommor som lockar bin och främjar biologisk mångfald. Vid Kalmar dämme har kommunen tillsammans med en lokal ornitologisk förening skapat hemvist åt backsvalor.

Krontäckningsanalysen, som är en del av strategin 3-30-300, kommer att vara avgörande för att identifiera områden där trädkronor behöver förbättras.

Krona i detta sammanhang syftar på den övre delen av ett träd, där grenar och löv sitter, och i Krontäckningsanalysen utvärderas om vi täcker 30 procent av stadsmiljön enligt 3-30-300. Genom att noggrant utvärdera trädens täckning av stadsmiljön kan vi säkerställa en mer livskraftig och hälsosam stadsbild.

Mindre gräsklipp och mer bete

Under 2023 har kommunen tagit ett spännande steg för att främja biologisk mångfald genom att avsluta gräsklippningen på tio hektar kommunal mark. Genom att låta naturen ta över dessa områden skapas en gynnsam miljö för växter, insekter och andra djurarter, vilket stärker ekosystemets mångfald och vitalitet. Det finns informationstavlor som förklarar vad som sker.

En genomgång visar att betesmarken på Skäggenäs har expanderat med cirka 20 hektar, medan Stensö har fått en tillökning på ungefär åtta hektar. Under året har spännande samtal förts med LRF, Lantbrukarnas riksförbund, och resultatet är ett informationsmaterial till lantbrukarna med mer information om betesmark.

Skärgårdsparken

Utvecklingen av friluftsområdet Skärgårdsparken, med det spännande tillskottet "Naturens Hus", går stadigt framåt. Naturens hus blir en mötesplats med tillgång till toalett och dricksvatten för friluftsbesökare och en bokningsbar möteslokal. Här kommer också iordningställas en möblerad gårdsmiljö och vattenlek. Efter att ha genomfört upphandling av byggföretag är renoveringen av Naturens Hus planerad att starta vid årsskiftet 2024, med en invigning till sommaren samma år.

Under 2023 har förberedelserna redan börjat ta form med byggandet av ett stort väderskydd för gruppbesökare samt upprustning av paviljonger och bryggor. Skyltar för vägvisning och entréinformation har också tagits fram för att göra området mer tillgängligt. Med tillägg av planteringar, stensättningar och belysning vid entrén, förvandlas parkeringsytan till en mer inbjudande plats. Skärgårdsparken står redo att bli en oas för naturälskare och äventyrare.

Från Oxhagen till Skälby: En grön resa

I oktober 2023 presenterades den avslutande rapporten för projektet "Gröna trygga samhällen" för Boverket. Gröna och trygga samhällen är Kalmar kommuns initiativ som syftar till att utveckla stadsområden i en grön och hälsofrämjande riktning, samtidigt som man skapar säkra, trevliga och inkluderande utomhusmiljöer. Projektet har förvandlat entréområdet från Oxhagen till Skälby med nya skyltar, cykelställ, siktröjning och förbättrad belysning längs huvudstråket. Lekotoper, inklusive konstnärliga lekskulpturer, en pergola och en scen i fruktunden, har skapats för att öka områdets attraktivitet. Tillgängligheten längs huvudstråket har också förbättrats. En grönare och tryggare framtid tar form från Oxhagen till Skälby.

Friluftsliv för en god folkhälsa

Under 2023 har ett samarbete inletts mellan kultur- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen för att genomföra projektet "Häng med ut", vilket syftar till att stödja grupper med psykisk ohälsa att njuta av naturen och frisk luft både i Värnsnäs och Skärgårdsparken.

Utforska det okända: Skäggenäshalvön

Kalmar kommun har förvärvat mark i södra Skäggenäshalvön för att skapa nya möjligheter för friluftsliv. Genom förbättrad skyltning och vägvisning kommer området att bli lättare att utforska. En fältinventering har genomförts för att identifiera lämpliga platser för besöksparkering och spännande vandringsstråk. Arbetet fortsätter med full kraft under 2024, och snart kommer Skäggenäshalvön att vara redo att erbjuda äventyr för alla som söker det okända.

På väg mot en grön destination

En ny strategi med fokus på hållbarhet har tagits fram av Destination Kalmar. Målet är att Destination Kalmar senast 2025 ska tilldelas Green Destination Platinum Award, den högsta utmärkelsen en destination kan erhålla för sitt arbete med hållbarhet. För att nå detta mål kommer en handlingsplan att följas. Första steget i handlingsplanen är att erhålla organisation, finansiering och en inventering. Denna inventering kommer att ge en mer detaljerad bild av nuläget, vilket i sin tur möjliggör

fastställande av både kvantitativa och kvalitativa mål för hållbarhetsarbetet. Målen baseras på Global Sustainable Tourism Councils (GSTC) kriterier för hållbar turism. Kalmar tar steg mot en grönare och mer ansvarsfull framtid för äventyrslystna besökare.

Pollinering i full blom

Under 2023 har arbetet för att främja vilda pollinatörer på Moskogen-anläggningen initierats av Kalmar Energi. Detta har skett genom skapandet av ytor som gynnar pollinatörernas livsmiljö. Markbyggande pollinatörer har möjliggjorts att skapa boplatser genom blotta sandiga ytskikt. Samtidigt har blomrika miljöer med växter som vildbin föredrar att samla pollen från etablerats. Projektet utgör ett innovativt exempel på hur även energiföretag kan bidra till att bevara och främja naturens mångfald.

Spåra och åtgärda – kampen mot PFAS-föreningar vid flygplatsen

Efter att PFAS-föreningar hittats i mark och grundvatten, spårade till tidigare användning av brandsläckningsskum, har en omfattande undersöknings- och saneringsplan upprättats av Kalmar kommun, Trafikverket och Kalmar Öland Airport. Under två års tid genomförs utökade studier och provtagningar för att säkerställa effektiva åtgärder för att rena de förorenade områdena. I förebyggande syfte asfalterar flygplatsen sin brandövningsplats. Detta syftar till att minimera risken för ytterligare spridning av PFAS-ämnen och skapa en mer hållbar miljö för framtiden.

Miljöpåverkan från kommunens livsmedel

Kalmar kommunkoncern fortsätter sitt åtagande inom livsmedelsområdet med uppdaterade mål för 2024. Enligt "Ett grönare Kalmar" ska andelen ekologiska livsmedel uppgå till 30 procent, med totalt 85 procent av livsmedlen som är ekologiska eller ursprungsmärkta från Sverige. Dessutom bör minst 45 procent av livsmedlen komma från närområdet för att främja lokal produktion.

	2021	2022	2023
Andelen ekologiska livsmedel	27,75 %	27,97 %	27,79 %
Andelen ekologiska och/eller med ursprung Sverige	82,96 %	84,2 %	82,02 %
Andelen som kom från närområdet	40 %	45,87 %	42,22 %

Vad händer 2024?

En skyfallsplan tas fram för att hantera effekterna av kraftiga regnfall.

Arbetet med att ta fram en grönplan för området Snurrom fortsätter.

Arbetet om att utöka betet på kommunal mark fortsätter med full kraft in i 2024.

Kalmarhem inventerar sina fastigheter för att identifiera åtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden och klimatanpassa bebyggelsen.

Ett naturreservat bildas på Stensö och arbetet med att bilda ett naturreservat på Revsudden påbörjas.

En heltidsanställd bekämpar invasiva arter för att skydda den inhemska floran och faunan.

Renoveringen av Naturens Hus i friluftsområdet Skärgårdsparken, planerar att starta, med en invigning till sommaren samma år. Det blir en mötesplats med tillgång till toalett och dricksvatten för friluftsbesökare och en bokningsbar möteslokal.

Utmaningar framåt

Att växla upp arbetet med att komplettera gröna nyckeltal för att uppnå målet om livskvalitet och bevara unika natur-, kultur- och livsmiljöer under 2024.

Att balansera behovet av biologisk mångfald och klimatanpassning med andra viktiga åtgärder kräver både resurser och tid för att hitta optimala lösningar.

Underhåll av befintliga ytor som har iordningställts för att främja hållbarhet blir en viktig del av arbetet framåt.

Framgångsrik bekämpning av invasiva arter kräver samarbete inom kommunen, med kommunala bolag och med stort engagemang från allmänheten.

Att bevara funktioner i naturen som underlättar för människor, så kallade ekosystemtjänster, i en växande kommun.

Cirkulärt samhälle

För mänsklighetens långsiktiga överlevnad krävs en omställning från linjära till cirkulära flöden av produkter och resurser i vårt samhälle. Allt vi använder bör återanvändas, och inga icke-förnybara resurser ska hamna på soptippen. Förnybara resurser ska i sin tur nyttjas på ett ansvarsfullt och effektivt sätt. Kalmar kommun driver aktivt arbetet mot ett cirkulärt samhälle med fokus på hållbara konsumtionsmönster. Vi strävar efter att öka invånarnas möjligheter att hyra, dela och låna produkter och tjänster. Genom att främja en mer resurseffektiv livsstil kan vi skapa en mer hållbar framtid för kommande generationer.

TaGe – en mobil återbruksstation

Vad gör du med dina gamla saker som du inte vill ha kvar? Slänger du dem i soporna eller skänker du dem till någon som kan ha nytta av dem? I Kalmar kommun finns nu ett nytt alternativ: Tage, en mobil återbruksstation som cirkulerar mellan olika platser. Här kan du både lämna och hämta saker gratis och bidra till en mer hållbar konsumtion. Tage är ett samarbete mellan kommunkoncernens verksamheter och det är Återbruket som har gjort om en begagnad container till en modern och fräsch lokal för återbruk. Sedan september har Tage besökt Linnéuniversitetet, Skälby och Stortorget och mött stort intresse från allmänheten, då vi noterade att 1200 prylar samlades in av allmänheten från slutet av september och året ut. Under 2024 kommer Tage att fortsätta sin resa och nå ut till nya platser och målgrupper. Följ med på Tage:s äventyr och upptäck vad du kan hitta i den mobila återbruksstationen som kanske snart kommer att finnas nära dig.

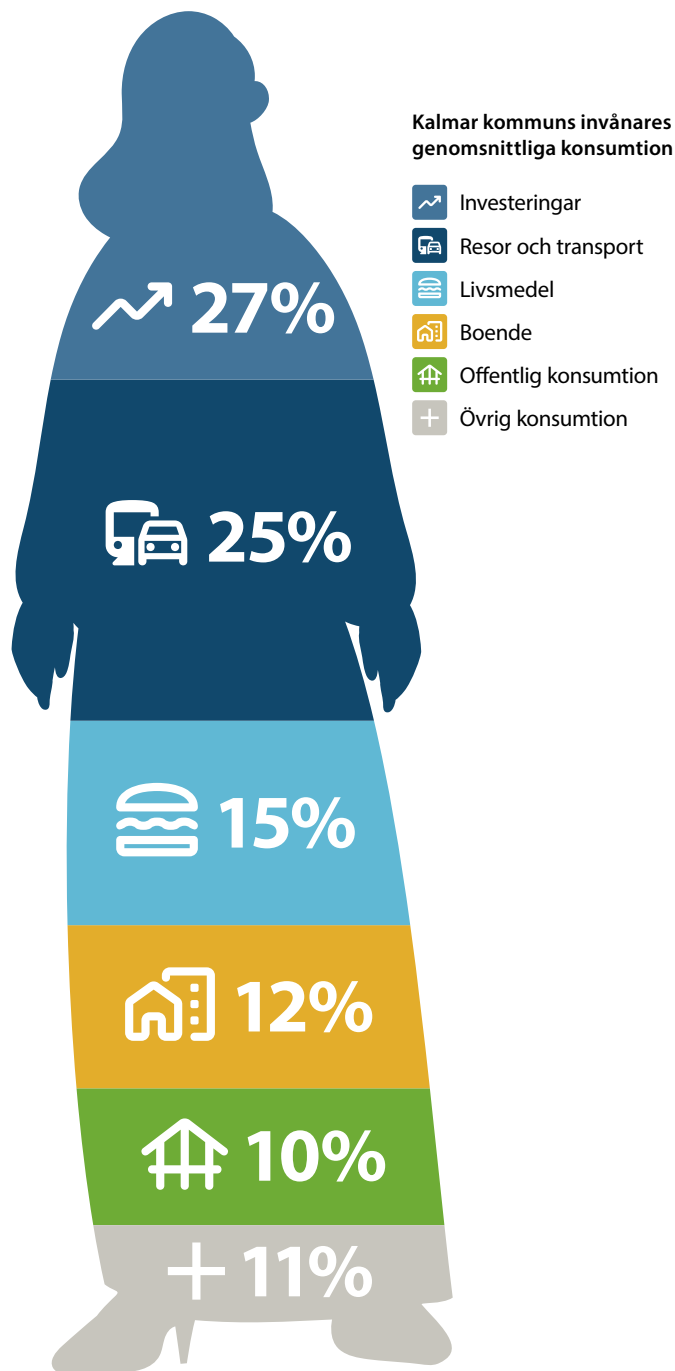

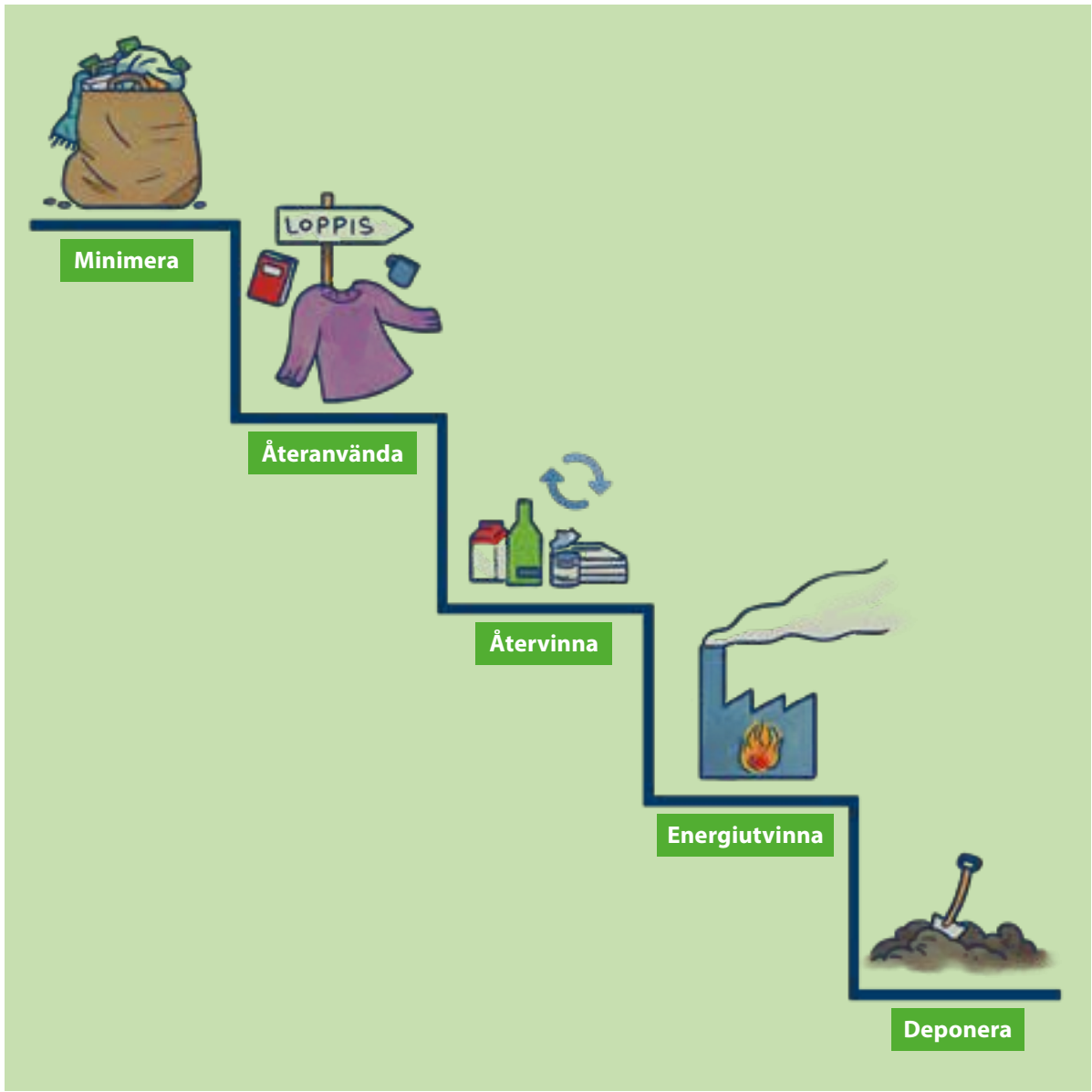
Konsumtionskompassen visar vägen till lägre utsläpp

Hur mycket påverkar din konsumtion klimatet? Det kan du ta reda på med Konsumtionskompassen, ett digitalt verktyg som utvecklats av Stockholm Environment Institute. Umeå och Kalmar är två kommuner som deltar i projektet för att testa och utveckla verktyget. Genom att svara på frågor om ditt boende, resor, mat och shopping får du ett personligt klimatavtryck som du kan jämföra med andra i din kommun och i Sverige. Det genomsnittliga klimatavtrycket för svenska hushåll är 6,3 ton per person och år, men det varierar stort mellan olika områden och grupper. Konsumtionskompassen ger dig tips och råd på hur du kan minska ditt klimatavtryck genom smartare val. Följ med på resan mot ett mer hållbart liv!

Miljösmartare medarbetare i kommunen

Kommunen har satsat på att utbilda sina anställda i miljöfrågor. En ny digital kurs har tagits fram och spridits i kommunkoncernen. Kursen ger kunskap om kommunens miljömål, hållbar utveckling och hur man som anställd i Kalmar kommun och privatperson kan bidra till ett bättre klimat. I slutet av 2023 hade över 400 medarbetare antingen slutfört eller påbörjat kursen. Målet är att alla anställda ska gå kursen för att öka medvetenheten hos alla.

Förändrade vägvanor

Från och med 2024 kommer bilpooler att kunna använda ett nytt bokningssystem som gör det enklare att dela och samåka med andra inom kommun-koncernen. Det här kommer att bidra till att minska antalet bilar på vägarna och därmed minska utsläppen av växthusgaser. Det nya systemet är resultatet av en offentlig upphandling som syftade till att främja hållbara transporter och öka effektiviteten i bilpoolerna.

Kommunens verksamheter sorterar smartare

Kalmarborna har nu ökade möjligheter att sortera sitt avfall effektivt med införandet av fem Big Bellys i staden, vilka kan hantera både glas, plast och restavfall. Big Bellys är smarta soptunnor som komprimerar avfallet och skickar signaler när de behöver tömmas. Det sparar både plats, tid och bränsle. Andra satsningar för att minska matsvinnet i kommunens verksamhet är bland annat att mäta och analysera hur mycket mat som blir över vid servering och på tallrikarna i skolorna kan de justera inköp och portioner. Resultaten för 2023 visar att matsvinnet har minskat inom skolan, men att det fortfarande är för högt inom förskolan. Inom omsorgen är matsvinnet lågt, vilket beror på att de har en bra dialog med de äldre om deras matvanor och önskemål. Att sortera sitt avfall och slänga mindre mat är bra för både miljön och plånboken.

Cirkulär pedagogik i förskola och skola

Hur kan vi lära barn och unga att leva mer hållbart och ta hand om vår planet? Det är frågan som utbildningsförvaltningen vill besvara med sin satsning på cirkulär verksamhet i förskolor och skolor. Genom att föra in undervisning om hur man lever cirkulärt och vad det innebär, vill man öka elevernas medvetenhet och ansvarstagande för miljöfrågor, både lokalt och globalt. En del av satsningen är att undersöka hur förskolor och skolor hanterar sitt avfall och sin användning av engångsartiklar. En enkät har skickats ut till ett urval av medarbetare, och resultaten visar att det finns goda möjligheter till källsortering, men att det kan bli bättre när det gäller glas- och metallförpackningar. Enkäten visar också att engångsartiklar av plast har minskat, men att de fortfarande används i vissa situationer av hygien- eller smittskyddsskäl.

Miljöstationer för alla

Under 2023 har omsorgsförvaltningen fokuserat på att ge alla verksamheter tillgång till miljöstationer för effektiv avfallssortering. Målet är att minimera miljöpåverkan och bidra till en hållbar utveckling.

Resultatet av detta arbete är att samtliga verksamheter nu har goda förutsättningar för källsortering. Men arbetet stannar inte där. En dialog har inletts med fastighetsägare för att säkerställa att även omsorgstagare i lägenheter får möjlighet att sortera sitt avfall. Detta projekt kommer att fortlöpa under de kommande åren.

Kalmar Vatten återvinner för miljön

Kalmar Vatten bedriver ett aktivt arbete för att minimera sin miljöpåverkan genom att återvinna material och resurser. Till exempel lämnas överskottsmassor från schaktningar antingen till Kalmarsundsverket för att användas igen eller till kommunens återvinningsanläggning.

Röt slammet, en biprodukt från avloppsreningsprocessen på reningsverket, är av hög kvalitet och har låga halter av kadmium och andra föroreningar. Det här slammet sprids på åkermark för att bidra till växternas näring och minska behovet av konstgödsel. På så sätt stödjer Kalmar Vatten ett hållbart kretslopp mellan stad och land.

Vatten från havet till staden

Kalmar Vatten tittar på möjligheter att bygga ett avsaltningsverk som kan göra saltvatten till dricksvatten. Det skulle vara bra för miljön och spara på vattenresurserna. Kalmar Vatten har anlitat ett företag som har erfarenhet av avsaltning, för att hjälpa till med planeringen och strategin. Utredningen är försenad och kostnaden är inte klar på grund av problem med att göra undersökningar och tester i havet när vädret varit dåligt.

Kalmarhem sparar och lagrar vitvaror

Kalmarhem hade som mål att minska inköpen av vitvaror med tio procent under 2023, men har överträffat målet med fem procent. Detta har de lyckats med genom en satsning på utbildning och återbruk. Bovärdar och reparatörer har utbildats i att reparera fler typer av fel på vitvaror, och ett förråd med begagnade vitvaror har skapats för att ersätta trasiga enheter. Genom dessa insatser har Kalmarhem sparat både pengar och miljö.

Grönt mellanlager

Kalmar kommun har en innovativ lösning för återanvändning av jord som grävs upp vid byggprojekt. Istället för att deponera jorden, lagras den på en mellanlagringsplats för senare användning. Under 2023 sparades cirka 2000 kubikmeter, m³, jord på detta sätt. Nu söker kommunen en större plats för att kunna lagra ännu mer jord och schaktmassor.

Klimatpositiv energi- produktion genom biokol

Kalmar Energi deltar i ett projekt tillsammans med Linnéuniversitetet med syftet att skapa förutsättning för ett biokolssystem i Kalmar län för klimatpositiv energiproduktion. Ett biokolssystem innebär att man samlar in och förbränner organiskt material på ett sätt som minimerar utsläpp. Genom att omvandla rester från exempelvis jordbruket, livsmedelsindustri, trä- eller trädgårdsavfall till biokol, kan man

lagra koldioxid och samtidigt utvinna förnybar energi. Biokol är mycket stabilt mot nedbrytning med en halveringstid 150-5000 år och är en kolsänka om den används rätt. Genom kolsänkeeffekten finns det exempel på fjärrvärmeanläggningar som kan anses klimatpositiva genom värme- och biokolproduktion. Användningsområdena för biokol är flera men för att vara en stabil sänka bör den slutligen hamna i marken där den också har flera fördelar som jordförbättrare.

Vad händer 2024?

Minskar avfallsmängden och hanterar avfall högre upp i avfallstrappan.

Utvecklar användning av sediment som har samlats på botten i Malmfjärden i Kalmar. Det kan vara produkter som marksten eller odlingsjord.

Söker regionalfondsfinansiering för att stödja cirkulär omställning.

Näringsrik flygaska, en restprodukt från eldat biobränsle i kraftvärmeverket Moskogen, sprids i skogen och bottenaska används som konstruktionsmaterial.

Kalmarhem tar fram en strategi för att minska klimatpåverkan från renoveringar och inköp.

Utmaningar framåt

Det finns svårigheter att föra in cirkulära principer i kommunens inköp och upphandlingar.

Brister på ekonomiskt stöd och resurser för större åtgärder mot en cirkulär ekonomi.

Att engagera fler aktörer för en blomstrande marknad för återbrukat byggmaterial i Kalmar.

Kalmar Energi söker cirkulära alternativ till deras pannsand som används i kraftvärmeverket. Anläggningen kräver att återvunnen sand behöver hålla hög kvalitet vilket är utmanande.

I FOKUS: Mobilitet

Hur kan vi forma Kalmar till en mer hållbar stad genom smarta transportval?

Kalmar växer och förändras. Med fler invånare ökar behovet av smarta och hållbara transportlösningar. Vår vision är en stad där alla kan leva, arbeta och röra sig på ett bekvämt och miljövänligt sätt.

Idag dominerar användandet av bilen i Kalmar. Biltrafiken tar stor plats, bidrar till buller och luftföroreningar, och riskerar att skapa trafikstockningar i en växande stad. Vi behöver nya lösningar som ger plats för grönområden, mötesplatser och ett mer levande stadsliv.

Hållbara transporter är nyckeln till en attraktiv och hållbar stad. Vi vill att fler ska gå, cykla eller ta bussen för kortare och längre sträckor. Det ger friskare luft, mindre buller och en mer attraktiv stad för alla.

För att nå vår vision har vi tagit fram en mobilitetsstrategi. Målet är att 60 procent av alla resor i Kalmar kommun ska ske med hållbara transportslag år 2035. Idag ligger siffran på 35 procent, vilket visar att vi har en stor potential att förbättra.

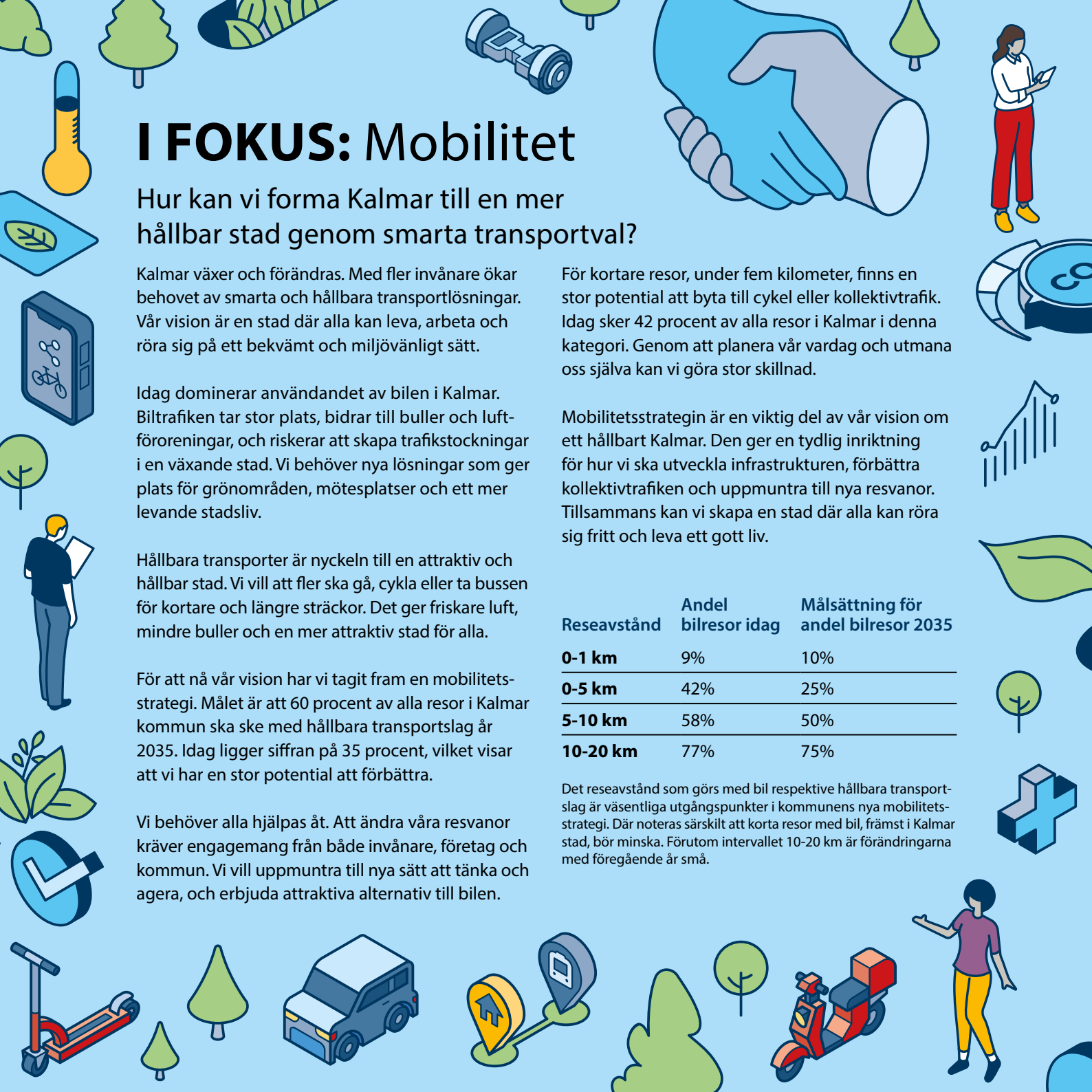
Vi behöver alla hjälpas åt. Att ändra våra resvanor kräver engagemang från både invånare, företag och kommun. Vi vill uppmuntra till nya sätt att tänka och agera, och erbjuda attraktiva alternativ till bilen.

För kortare resor, under fem kilometer, finns en stor potential att byta till cykel eller kollektivtrafik. Idag sker 42 procent av alla resor i Kalmar i denna kategori. Genom att planera vår vardag och utmana oss själva kan vi göra stor skillnad.

Mobilitetsstrategin är en viktig del av vår vision om ett hållbart Kalmar. Den ger en tydlig inriktning för hur vi ska utveckla infrastrukturen, förbättra kollektivtrafiken och uppmuntra till nya resvanor. Tillsammans kan vi skapa en stad där alla kan röra sig fritt och leva ett gott liv.

Reseavstånd	Andel bilresor idag	Målsättning för andel bilresor 2035
0-1 km	9%	10%
0-5 km	42%	25%
5-10 km	58%	50%
10-20 km	77%	75%

Det reseavstånd som görs med bil respektive hållbara transportslag är väsentliga utgångspunkter i kommunens nya mobilitetsstrategi. Där noteras särskilt att korta resor med bil, främst i Kalmar stad, bör minska. Förutom intervallet 10-20 km är förändringarna med föregående år små.

✉ Kalmar kommun, Box 611, 391 26 Kalmar

☎ 010-352 00 00 @ kommun@kalmar.se